

An samhradh amach romhainn

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi na pleananna atá ag an rialtas maidir le srianta COVID-19. Pléigh na srianta atá i bhfeidhm faoi láthair in Éirinn agus na srianta a bheidh i bhfeidhm le linn an tsamhraidh.

Ceist 2 Cad is brí leis na focail agus na frásaí seo a bheidh le cloisteáil sa mhír? Bí ag obair leis an duine in aice leat.

1. le maolú
2. dhearbhaigh sé
3. Príomh-Aoire
4. srianta a scaoileadh
5. clisceáil agus bailigh
6. riachtanach
7. gruagairí & bearbóirí
8. seirbhísí eaglasta
9. dánlanna
10. ag tacú le gnólachtaí

Anois, féachaigí ar an tuairisc le feiceáil an gcuideodh sin libh. Mura bhfuil sibh cinnte faoi bhrí na bhfocal tar éis na chéad éisteachta, pléigí leis an teagascóir iad.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís agus freagair na ceisteanna seo:

1. Cad a dhéanfaidh an rialtas an tseachtain seo?
2. Cad is brí leis an téama: amuigh faoin aer?
3. Cad a cheadófar i mí na Bealtaine?
4. Cad a cheadófar i mí an Mheithimh?
5. Cad a dúirt Mairéad Farrell?

Ceist 4 ‘...tá a fhios **againn**...’

Líon na bearnaí sna habairtí seo a leanas leis an bhforainm réamhfhoclach ceart.

1. Ná bac (le + sé) _____.

2. Tá brón (ar + sí) _____ go raibh troid (idir + iad) _____.
3. Cuirfidh mé ríomhphost (chuig + tú) _____ go luath ar maidin.
4. Bain (de + tú) _____ do chóta agus suigh síos.
5. Bíonn na daoine sin i gcónaí ag magadh (faoi + mé) _____.
6. Cad is ainm (do + iad) _____?
7. Baineadh geit (as + muid) _____ nuair a chonaic muid an timpiste.
8. Is féidir (le + sí) _____ an leabhar a thabhairt (do + mé) _____, í féin.
9. Tá fáilte (roimh + sibh) _____ am ar bith.
10. Caith (ar + tú) _____ do chóta agus tar (le + mé) _____.

Ceist 5 ‘...amuigh faoin aer...’

Roghnaigh an dobhriathar ceart:

1. Rith an madra (isteach/istigh) _____ sa teach.
2. Cé a bheidh ag dul (ó thuaidh/aduaidh) _____ leat ag an deireadh seachtaine?
3. Táimid i mBaile Átha Cliath anocht agus beimid ag dul (soir/siar) _____ go Gaillimh amárach.
4. Tá trí sheomra codlata (suas/thuas) _____ staighre.
5. Téigh (suas/thuas) _____ an staighre anois leat agus (istigh/isteach) _____ sa leaba.
6. Théadh m’uncail (isteach/anonn) _____ go Londain go minic nuair a bhí sé óg.
7. Téim (amach/amuigh) _____ gach Aoine le mo chuid cairde, agus bím an-sásta nuair a bhím (amach/amuigh) _____.
8. Cathain a bheidh tú ag teacht (anoir/aniar) _____ ó Ghailimh le mé a fheiceáil i mBaile Átha Cliath?

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis na daoine eile i do ghrúpa:

1. Cad é an chéad siopa a rachaidh tú chuige chomh luath is atá na srianta ar fad scaoilte?
2. Cad é an rud is mó a chronaigh tú le linn na dianghlasála?
3. Conas a bheidh an samhradh seo difriúil ón samhradh seo caite, dar leat?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Is féidir gach beirt a chur ag plé na ceiste seo sula seinntear an tuairisc nó iad a chur ag obair i ngrúpaí de thriúr nó de cheathrar.

Ceist 2

1. le maolú – *to be eased*
2. dhearbhaigh sé – *he confirmed*
3. Príomh-Aoire – *Chief Whip*
4. srianta a scaoileadh – *to loosen restrictions*
5. cliceáil agus bailigh – *click and collect*
6. riachtanach – *necessary*
7. gruagairí & bearbóirí – *hairdressers and barbers*
8. seirbhísí eaglasta – *ecclesiastical services*
9. dánlanna – *art galleries*
10. ag tacú le gnólachtaí – *supporting businesses*

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

1. Ná bac **leis**.
2. Tá brón **uirthi** go raibh troid **eatarthu**.
3. Cuirfidh mé ríomhphost **chugat** go luath ar maidin.
4. Bain **díot** do chóta agus suigh síos.
5. Bíonn na daoine sin i gcónaí ag magadh **fúm**.
6. Cad is ainm **dóibh**?
7. Baineadh geit **asainn** nuair a chonaic muid an timpiste.
8. Is féidir **léi** an leabhar a thabhairt **dom**, í féin.
9. Tá fáilte **romhaibh** am ar bith.
10. Caith **ort** do chóta agus tar **liom**.

Ceist 5

1. Rith an madra **isteach** sa teach.
2. Cé a bheidh ag dul **ó thuaidh** leat ag an deireadh seachtaine?
3. Táimid i mBaile Átha Cliath anocht agus beimid ag dul **siar** go Gaillimh amárach.
4. Tá trí sheomra codlata **thuas** staighre.
5. Téigh **suas** an staighre anois leat agus **isteach** sa leaba.
6. Théadh m'uncail **anonn** go Londain go minic nuair a bhí sé óg.
7. Téim **amach** gach Aoine le mo chuid cairde, agus bíim an-sásta nuair a bhím **amuigh**.
8. Cathain a bheidh tú ag teacht **aniar** ó Ghailimh le mé a fheiceáil i mBaile Átha Cliath?

Ceist 6

Is féidir gach beirt a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin cuid de na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Siún Nic Gearailt

Déanfaidh an rialtas cinneadh an tseachtain seo faoi na srianta a bheidh le maolú an mhí seo chugainn agus sa samhradh. Dhearbhaigh Príomh-Aoire an Rialtais, Jack Chambers, inniu, gur ‘amuigh faoin aer’ an téama a bheidh ann do gach aon duine sna seachtainí amach romhainn.

Sorcha Ní Riada

Bhí an Taoiseach, Micheál Martin, ar cuairt sa zú inniu agus an tuairimíocht ag leanúint ar aghaidh mar gheall ar an bhfógra a bheidh á dhéanamh ag an Rialtas níos déanaí an tseachtain seo, mar gheall ar thuilleadh srianta a scaoileadh. Tá an Rialtas tar éis a bheith soiléir go maith mar gheall ar chuid de na srianta a scaoilfear i mí Bealtaine. Deir siad go gceadófar gach aon saghas tógála. Ceadófar cliceáil agus bailigh; agus siopadóireacht nach bhfuil riachtanach de réir a chéile. Táthar ag súil leis, go n-osclófar na gruagairí agus bearbóirí agus siopaí áilleachta leath slí tríd an mí; agus ceadófar seirbhísí eaglasta. Osclófar músaeim agus dánlanna agus i dtreo dheireadh na míosa, meastar go gceadófar traenáil do dhaoine fásta i ngrúpaí de chúigear déag¹ mar aon le traenáil de chlubanna Lúthchleas Gael.

Agus, tá sé ráite ag an Taoiseach cheana féin go n-osclófar óstáin agus tithe lóistín i mí Meithimh. Ach i measc na gceisteanna móra fós le réiteach, cad faoi chúrsaí bia agus tithe tábhairne, agus ócáidí beo?

Jack Chambers TD, Príomh-Aoire an Rialtais

Tá an Rialtas ag obair ar phlean chun tacú le gnólachtaí agus mar a dúirt an Taoiseach, beidh téama an tsamhraidh seo: Amuigh san aer.

Mairéad Farrell TD, Sinn Féin

Ar ndóigh tá daoine ag súil go mbeadh oscailt de chineál éigin ann ach caithfidimid éisteacht leis an méid atá á rá ag NPHET² agus leis an gcomhairle sláinte poiblí.

An Seanadóir Barry Ward, Fine Gael

Tá a fhios againn nach bhfuil an fhadhb chéanna ann nuair atáimid amuigh faoin spéir mar atá nuair atáimid taobh istigh. So, más féidir rud éigin [a dhéanamh] ... do bhialanna agus do thithe tábhairne fiú, má tá siad taobh amuigh, cinnte ba cheart dúinn é sin a dhéanamh.

Sorcha Ní Riada

Déanfar fógra tar éis an chruinnithe rialtais, Déardaoin.

Sorcha Ní Riada, Nuacht TG4 i dTeach Laighean.

¹ *cúig dhuine dhéag* an leagan caighdeánach

² *Foireann Náisiúnta Éigeandála Sláinte Poiblí* an leagan oifigiúil as Gaeilge